

ELŐFIZETÉS

KELYBEN

Egész évre . . . 22— korona.
Fél évre . . . 14— korona.
Negyed évre . . . 7— korona.
Egy hónap . . . 2.40 korona.

VIDEKEN

Egész évre . . . 22— korona.
Fél évre . . . 14— korona.
Negyed évre . . . 7— korona.
Egy hónap . . . 2.40 korona.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József tőherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Péntek, augusztus 25.

Csend az orosz fronton.

Budapest, augusztus 24. (Hivatalos.)

A főhadiszállásról jelentik:

Crossz hadszíntér:

Néhány kis, sikeres előtéri vállalkozáson kívül, sem *Károly* főherceg lovassági tábornok haderőinél, sem *Hindenburg* vezértábornagy arcvonalán nem történt jelentős esemény.

Olasz hadszíntér:

A Fassin-álpok nyeregének és a Travignolo-völgy mindkét oldalán levő magaslati állásainknak heves lövetése után az olaszok a Coltorondó-Cima di Cece arcvonal ellen több támadást intéztek, amelyeket visszaverünk. Egyéb jelentős esemény nem történt.

Délkeleti hadszíntér:

A *Wojusa* alsó folyásánál csatározások. *Noter* altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Osszeomlott

francia támadások.

Berlin, augusztus 24. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

A Sommetől északra tegnap este és éjjel az ellenségnek újabb erőlködéseit megnevesítettük. Az angolok támadásait ismét a Thiepval és Pozieres között előrenajló iv ellen, valamint Guillemont körüli állásaink ellen irányították, *Maurepas* mellett és különösen e helységtől délre nagy francia erőket, részben komoly harc után, visszaverünk. A Maastól jobbra, a Thiaumont-Fleury szakaszon a Chapterben és az *Kirdós*-negységben az ágyúharc hevessége delután lényegesen fokozódott. **Toposzörös francia támadások, a Thiaumont erődtől délre, összeomlottak.** Az utóbbi napokban Bazentin és Peronestől nyugatra légi harcban, *Rienebour* és *Labasse* vidéken, elvárító tüzünkkel teszedtünk egy-egy ellenes repülőgépet.

Keleti hadszíntér:

Értékintve orosz előcsapatok ellen irányuló sikeres kisebb vállalkozásainkiól, amelyeknél foglyokat és zsákmányt szabtottunk be, tenyeges jelenteni való nincs.

Hoch „Deutschland“

Arad, augusztus 24.

A Hayde-parkban, London hangulatának börzében tízezrekre menő ömög alott négy héttel ezelőtt. A Times és a nagy angol lapok palotái fölött óriási transzparensek kilobbanó tenyescikjai esőditik a világváros narszomjas lakosait. Gigászi tehér falakra vetítve tündököl a legújabb szenzáció: — A Deutschland Baltimoreban!

Kiáltozás, számítás, kacagás, és szidalmak hangja oivad vegnelküli zsvájba, mely átör a Cyti merkantil palotainak lezárt redőnyeiben megmozgatja a százlakatu acéltrezorok tükös könyveit.

Ez a háboru a főkönyvek háboruja; az ágyuk tüzesője a sárgan irigykedő aranyak szomjusaga nivia elő — s most a Baltimoreba érkezett csodababó acélbordas testével keresztul-kasul vagdalja, szaggatja az önző számadások tenger kegyetlenségét.

Anglia a számok hadseregét küldte a harcba Németország ellen; úgy gondolkozott, hogy a nagy számoknak fel kell szivniok a kisebbeket, s e nagy összeadásból az angol vagyona száz milliárdos gyarapodásának nagyszerű számtani művelete lesz.

Mindig tudtuk, hogy Anglia pompásan ért a számokhoz, de most megis elszámította magát. Az óriás egy kavicson botlott meg. Egy egyszerű elsőfokú egyenlet döntötte hatomra a nagyszerű kalkulációt. Anglia nem számolt előre az X-szel, az egyenlet ismeretlenével. S ez az ismeretlen tényező egyszerre kibukkant a tenger mélysegeiből s megdöntötte a galád angol számítás minden tételeit.

A Hayde park börzében az első éjszakán még a reményesség volt az ur. E remény totalizatorjei: egy az ötvenhez jegyezték a penzt a megkotott fogadásoknál, hogy a legendás hajó nem éri el többé Németország partjait. Hogy is ternetne vissza a hajó? Hálókkaal fogják meg, mint az ostoba halat, hadinajók üldözik a tenger felszemen és vizalattjark a tengerbe. Fogadjunk . . . fogadjunk.

A Hayde parkban ma szomorú lehet a hangulat. A Deutschland a brémai kikötőben pihen. S az angol mos ordítva kiáltja oda a totalizatornek: tizess!

Es Anglia — tizetni fog! (:)

Balkán hadszíntér:

Az Ostrovó tótól északnyugatra emelkedő magaslatokon a szerbek a bolgár támadással szemben még ellentállást fejtenek ki. Támadásaik Dzemoat-Jeeri ellen meggyusultak. Az ellenség táborából származó és szerb, francia, vagy angol sikereket emlitő összes jelentések, a melyek akár az itt emlitett, akár a Vardar, vagy a Struma melletti harcokra vonatkoznak, merő koholmányok. **Legfelsőbb hadvezetőség.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Románia sorsa — Bulgária offenzívája.

(Russzotil üzenetek a román határon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójaival.

Bukarest. Jól informált helyről a román krízisre vonatkozólag a következő információt adták:

„A bolgárok és németek macedóniai offenzívája ma ugyyszólván kiucspontja az egész román válságnak. Ha ez az akció — amiben alig lehet kétkednünk — sikerülni fog, a román kérdés is feltétlenül szinte automatikusan magától megoldódik, mert a négyesszövetség Sarrailt leküzdésével elveszti azt a lökő erőt, amelytyel balkáni diplomáciai akciót a legnagyobb sikerrel tanogathatta.

Ami egyebekben Románia magatartását illeti, az több, mint világos. A kérdés most ez: sikerül-e legyozni Sarrailt? Ha igen, akkor Oroszország alig fogja megkísereini, hogy Románia semlegességét megsértse, mert ezen országot, a kerületének háromnegyed részén csaknem zárt körben tenyegelő bolgár-török-német-osztrák-magyar nyomás, Sarrailt csődje után magatartásában sokkal jobban befolyásolhatna a javunkra, mint a Besszarabiában összpontosított, izolált orosz csapatoktól való félelem.

Bukarest. Az „Universul“ közlése alapján, a forrasra való hivatkozással, jelentettük, hogy Ilescu tábornok, a román hadügyminiszterium államtitkára tanácskozási folytatott Hammerstein baró ezredes, bukaresti nemzeti katonai attaseval. Ezen úrt ma rövid kommunikében a kormány hivatalos organuma, a „Vintorul“ is publikálja. A román kormánylap demuciója szerint Ilescu és Hammerstein „együtt dolgoztak“.

Bukarest. Az „adeverul“ ma reggeli-jelent számában a következőket írja: Bratianu miniszterelnök, Floricából megérkezett. Szó-

van arról, hogy szerdára minisztertanácsot hívtak össze. Már több mint egy hónapja nem tartottak tanácskozást. Minden keddén meg. Minos többé szükség egyetlen egy tanácskozára se. A kerületek és községek adminisztratorai eléggé érzik a nehéz idöket, amelyekben most élünk. Megértik azt, hogy nem kapunk tengerit és lat egy elsősorban földművelő államban, amelynek mérsékletlen erdői vannak.

Készülődés ujabb éjjeli ülésre.

(Tizennyolc újabb interpelláció. — A képviselőház ülése.)

Saját tudósítók telefonjelentése.

Az országgyűlés képviselőháza majdnem az egész napot a jövedelmi adó-törvény részletes vitájával töltötte el és este nyolc óra a tizenegyedik szakaszig jutottak el, miután több módosítást is elfogadtak. Különösebb vita az első szakaszon kívül, mely még tegnap kezdődött meg, csak a tizedik szakasznál volt, ahol szóvá tették a gyermek halandóságát és a családos adóiszéteknek kedvezményeket kértek. Einnél a szakasznál a tárgyalás meg is akadt. Bródy Ernő ugyanis az előbb jelzett eiveknek megfelelő módosítást nyújtott be és ehhez az ellenzék részéről többen nozázásztak, különösen Apponyi Albert gróf szöialt tel melegen pártolva azt. A vita befejezése után Hegedüs Loránt előadó benyújtott egy módosítást, amely a háboru után, az adójavaslatok végleges elintézésénél az elhangzott terveket érvényre akarja juttatni. Ezután Teleaszky János pénzügyminiszter szöialt tel, aki Hegedüs Loránt indítványát, Bródy indítványával szemben pártolta.

(Adókedvezmény a gyermekéért.)

Ekkor Apponyi hirtelen feladott helyéről és felkeltette az előadói székekben ülő Hegedüs Lorántot, majd az elnök az ülést varauanul öt percere tetüggesztette. Közben Apponyi oda-sietett Tisza Istvan grótnoz és Teleaszky Jánoshoz, ami igen nagy feltűnést keltett és hosszasan magyarázta, hogy az ellenzék munkája nagyon meg van nehezítve, annál is inkább, mert az előadók a módosításokat a vita befejezése után nyújtják be, úgy hogy az ellenzéknek nincsen alkalmja azokhoz hozzá-szólni. Végül abban állapodtak meg, hogy Bródy és Hegedüs módosításait visszavon-ják és azt a tizenegyedik szakasz tárgyalása előtt fogják benyújtani.

A tizenegyedik szakasznál, mindjárt a vita elején Hegedüs Loránt betérjesztette a javaslatot, mellyel szemben Bródy is fenntar-totta házirozati javaslatát. Itten aztán nyolc órakor a vita félbeszakadt és az elnök indít-ványozta, hogy a legközelebbi ülést holnap délelött tíz órakor tartassák, a mai napirend folytatásával.

(Napirendi vita.)

A napirendhez előnök Andrassy Gyula szöított hozzá és információt kért az elnökség-től, vajjon szombaton tart-e ülést a képviselőház.

Beöthy Pál, aki a jobb oldali padsorok-ban ült, kijelentette, hogy, amennyiben holnap nem fejezik be az adójavaslatok részletes tár-gyalásait, szombaton is tartanak ülést. Rende-sen ugyan hetenkint csak négy ülés van — mondotta — de tekintettel arra, hogy az egész elmúlt héten szünet volt és az adójavaslatok-ka feltétlenül el kell intézni, a tárgyalásokra szombatot is tel kell használni.

Andrassy Gyula gróf sajnálja, hogy ez azt a benyomást kelti, hogy ezzel meg akar-jak nehezíteni az ellenzék munkáját. Miután sem az a mód, a melyet annak idején előze-rűnek tartottak, nem vált be, sem a dele.áció egybehívását nem lehet remélni, az ellenzék-nek teljes erővel kell ellenzékési kötelességé-nek eleget tenni. A kormány és a többség siettet: a munkát. Ha a többség azt határozná, hogy szombaton is legyen ülés, akkor indit-

ványt terjesztene elő, hogy engedjék meg, hogy szombaton is legyen interpellációs nap. Tegnapról maradt tíz interpelláció, ezeken ki-vül pedig eddig nyolc újabb interpellációt je-gyeztek be. Szükségesnek tartja abban az eset-ben, ha ülést tartanak, akkor a vita végére tüzzék ki az interpellációkat.

Tisza István gróf kijelenti, hogy abból a tényből, hogy ezen a héten öt ülést tartanak, míg a mult héten szünet volt, nem lehet azt a szándékosságot kimagyarázni, hogy siettetni akarják a munkát. Az adójavaslatok elintézése sürgös, mert az előkészületek az adójavaslatok életbeléptetésére, mely január elsejére van tervezve, több időt igényel és technikai szem-pontból is úgy a közönség, mint a pénzügyi hivatalnokok szempontjából célszerű, hogy ezeket a javaslatokat minél előbb intézzék el. Ezek a szempontok indították a kormányt arra, hogy szombaton is tartasson ülést. Különbön rendszeren hetenkint csak négyszer lesz-nek tárgyalások, sőt ha a napirend azt meg-engedi, csak három ülésnap lesz. Hogy a kor-mány nem akarja korlátozni az interpellációs jogot, bebizonyította, hogy szemben a régi szokással, nem félórát, hanem három órát en-gedett tegnap át a tárgyalási időből az inter-pellációk részére. A híis most sokkal több időt tölt az interpellációkra, mint valaha.

Apponyi Albert gróf megkérdezi, hogy ha esetleg holnap indítványt tezne, hogy szom-baton is legyen interpellációs nap, már ezen a szombaton érvényes is lehetne-e az.

Szász Károly alelnök: Nem, mert a sza-vazás csak a legközelebbi ülés végén törté-n-hetik meg.

Károlyi Mihály gróf csatlakozik Andrassy és Apponyi indítványaihoz és rámutat arra, hogy a miniszterelnök kijelentette, hogy nyolc óras ülések csak háromszor-négyszer lesznek hetenkint. Ha mindennap ülést akar a kormány tartatni, akkor korlátozzák az ülések tartamat öt óras ülésekre.

Még Huszár Károly is fél órát szöialni, de miután már négy szónok beszélt, a felszó-lalást nem engedték meg és elfogadták az el-nök napirendi indítványát.

(Nyolc kérdés.)

Az interpellációs könyvbe a mai nap io-lyaman a következő interpellációkat jegyez-tek tel:

Rakovszky István: Olaszországgal szemben követelt eljárásokról,

Rakovszky István: Fontos katonai intézkedések elmaradásáról,

Urmánczy Nandor: A magyarság szereperől a háboruban,

Beck Lajos: A belpolitikáról és a háboruról,

Poizny Géza: Gazdasági viszonyokról Nemetszaggal,

Poizny Geza: A Nemetszaggal kötendő vám és kereskedelmi szerző-des ügyeuen,

Zunszky István: Bel és külpoliti-kai kérdésekről,

Károlyi Mihály gróf: A belügyi és külpolitikai kérdésekről.

Az ülés vége negyed kilenc órakor volt.

Nemetszág készen áll a teli háborura.

(Nem tudják áttörni az angolok a frontot.)

Saját tudósítók telefonjelentése.

Frankfurt. Wiegand a Newyork Times berlini képviselője beszélgetést folytatott a Sommenál a német haderő főparancsnokával, aki a többi közt a következőket mondotta:

— Az angolok még mindig nem veszítették el reménysegüket a sikerben és bár súlyos veszteségeket szenvedtek, tolyton makacsul újra támadnak. Az offenzivat föltartóztatuk és mondhatom, hogy ez már túlepte a tetöpontot, azonban valószínű, hogy az angolok a reménytelen offenzivat tolytatni fogják még két hónapig vagy esetleg tovább is. Igen makacs az ellentel és épen ezért föl vagyok készelve teljesen a teli hadjáratra. Kijelentetem, hogy frontomat nem bírják áttörni, ez teljesen kizárt dolog.

A főparancsnök a Sommenál harcoló haderőt mástél millió főre be-csüli és azt a véleményét fejezte ki, hogy az erők közt egyensúly állott be. Az ellenség nagyon jól fölkészült az offenzivára, sokkal jobban, mintsem gondoltuk volna. Ugy látszik, a tapasztalatokból sokat tanult.

Itaga. A Morning Post a narctéri hely-zetről szóló beszérikében azt írja, hogy az angol-francia offenziva minden erőszítás és minden véráldozat mellett is csak gyönge sikert mutathat föl, amennyiben a front csak kevésbé változott meg, nona a szövetségesek nyolc-tíz ezer ágyú vontak össze a nyugati fronton. A németeknek sikerült, hogy helyre-állítsák az egyensúlyt a harctéren. Más angol lapok cikkeiből is megállapítható, hogy nem hiznak az offenziva döntő sikerében mind-acság, míg a szövetségesek a front más pont-jain hasonló erejű offenzivat nem kezdenek, mint a Somme mellett. Azok a várakozások, amelyeket az orosz offenzivához tártak, szintén nem teljesedtek be.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hír-lap. Az „ARADI KOZLONY“-t a táborba minden aradi katonának olvassa.

Sarrail már átcsoportosít.

(Kavallát elfoglalták a bolgárok.)

Saját tudósítónk telefontelepese.

Lugano. Athénből jelentik a Secoló-nak: A bolgárok tegnap már csak tíz mérföldre voltak Kavallától, estére pedig megszállták a várost. A görög csapatok parancsot kaptak, hogy ellenállás nélkül visszavonuljanak. A polgári hatóságok megmaradtak hivatalukban. A görög kormány ragaszkodik a semlegességéhez és türi, hogy a központi hatalmak epen úgy operáljanak, mint az entente.

Lugano. A Secoló-nak jelentik Londonból: A bolgárok és a németek ottenzívaja nagy aggodalmat kelt. Mindenki tárgyalják a várható következményeket, különösen attól tartanak, hogy Kavalla megszállásának a híre nagy hatással lesz a görög választásokra is. A bolgárokat még a görög választások előtti, tehát szeptember vége előtt meg kell verni.

Tizenöt percig Aradon.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Kilencven pernyi késéssel érkezett meg a budapesti reggeli szemelyvonat, mely a német újságírók csoportját hozta. Az Aradi Közlöny tudósítóján kívül nem fogadta őket Aradon senki. Ha német újságírók privat vallatkozásának tekintjük is ezt az utazást, lehetetlen egy kis belső szegyenkezést legyűrni, midőn azt látjuk, hogy a német világlapok, a Berliner Tageblatt, a Vossische Zeitung stb. stb. tudósítói — ez az oriaszi szemem és gazdasági hatalom — úgy érkeznek Aradra, mint az iszapszentjánosi sertéskepecsek. Magyarország egyik legjelentősebb városában nem várja őket egy hivatalos meleg szó, egy őszinte köszönet. Arad kinnraut programjukból. Miért, miért nem? nem tudjuk. Mert nem áll meg az az érv, hogy a német újságok képviselői tisztán és kizárólag a magyarországi sváb falvak megtekintésére jöttek volna ide, mert akkor miért töltenének egy-egy napot Szegeden és Temesváron? Az igazság az lesz, hogy nem igen érdeklődött senki az iránt: nem lenne-e helyes és hasznos, ha Aradot és vidékét megszemlélnék a német közvélemény irányítóit.

Igy történt, hogy Aradon tizenöt percig töltöttek a német nagy lapok szerkesztői. Ahogyan megreggelinestek. E tizenöt perc alatt keveset beszélhettek el élményeiről, amelyeket őket megkérdeztük. Röptében, odavetett mondatokban, távirati stílusban diskuráltunk: egy kórtya jó erős fekete kávéból — egy kedves udvarias szó; egy harapás a fehér kenyérből — egy őszinte mondat a magyar viszonyokról.

Tudósítók a reggelinél Knats (Karl hírsel), a Vossische Zeitung szerkesztője és Weinand kisasszony, az Esener Volkszeit munkatársa közé került. A velük váltott néhány szóval arról győződött meg, hogy hízlelő, elcsúszó szavakat nem az obligat udvariaság mondta el velük, hanem, hogy Magyarország

A Secoló szerinte az athéni helyzet az ententera nézve nagyon nyugtalanító. Egyes entente-lapok gyana-kodva írják, hogy meg kell állapítani, hogy a bolgároknak nem volt-e megegyezésük Konstantin királlyal.

Genf. A Petit Parisiennek jelentik Szalonikiből: Sarrail az entente hadsereg teljes átcsoportosítását rendelte el. Az átcsoportosítást már meg is kezdték. A frontokról az összes haditudósítókat Sarrail masítására visszarendelték.

Genf. Párisi lapok jelentései szerint a szalonikói olasz zászlóaljok hegyi harcoknál fognak alkalmazást nyerni. Az olasz csapatok megerkezése után Sarrail az összes szövetséges csapatok vezéreit magához rendelte és különösen a Kavalla eleste által teremtett helyzetről tartott értekezletet velük.

értékeiről és is alaposan vizsgálódó újságírói szemmel vették tudomás.

— El vagyok ragadtatva a Tátrától. Budapest és szépségéről, mondta Weinand kisasszony. Két nolog azonban önkénytelenül szemembe ölt: a nők túlzottan divatosak és a férfiak meglapdós szírkén ruházódnak. Tegnap délután voltunk az önk nagyzerű parlamentjében, der Tassa... és, temperamentvoll der Károlyi, er war ein wenig auf-gesagt.

Knats az Arad ipara iránt érdeklődött:

— Azt hallottam, hogy Arad Magyarország jelentős ipari emporiuma, illetőleg ebben az irányban fejlődik. Van-e itt a német tőkének érdekeltsége?

— Van, felelte tudósítónk. A Marfa-gyár újabban a Benz-éég kezelése alatt indult lendületes tempóban felé.

— Kár, felelte, hogy a programunkból ez a város így kimaradt.

— Mi lehet ennek az oka? — kérdezte tudósítónk.

— Fogalmam sincs róla! A programot nem mi készítettük. Azt itt Magyarországon állították össze.

Weinand kisasszony eközben néhány apró vajaskenyérszelet elkészítésével bajlódott: s biztosított, hogy ennél jobbat az eszeni „dicke Berta”-ban sem lehet kapni.

— Apropos, dicke Berta, kapott a szón munkatársunkt, az eszenti Krupp-féle ágyugyár...

— Pesti! — szót a kisasszony óvatosan kördíneve, ezról egy szót se s már tal is állott a vajaskenyér mellett s kezét nyújtva mosolyogva követelt el: A viszontlátásra — Eszében.

Knats az ekkor már egy német professzorral vitatkozott afórt, hogy a magyarországi koalíciányak anyaga megközelít-e a poroszországi bényék természetét.

A vonat indulóban, gyors kézfogások... A peronon ketten állának: tudósítónk és Szemere Kálmán államátónok, ki szorgalmasan s egy modalombarát önszétlenségével adogatja tal a „vendégeknak” a lapelárusító egész német lapkészletét. Itt a Vossische Zeitung, itt a Berliner Tageblatt, Simplissimum.

— Woilen Sie vielleicht Pester Lloyd?
— Nein, nein, danke, nur deutsche zeitungen! Csak németországi lapokat...
S a vonat elindul Mezőhegyes felé.

Külön békéről tárgyal az orosz reakciós-párt.

Saját tudósítónk telefontelepese.

Berlin. A Journál de Geneve jól értesült helyről jelenti, hogy Oroszország reakcionárius vezető politikussai titkos ülést tartottak, melyen a külön békéről tárgyaltak és a lengyel kérdéssel foglalkoztak. A főeltek, melyek körül a vita folyt, a következők: Az a veszély forog fenn, hogy Oroszország még egy győzelmes háborúból is nyereség nélkül kerül ki. El fogja veszteni Lengyelországot, ha autonomiát adunk. Ha Konstantinapolyt megkapjuk, akkor politikánk Azsiától eltávolodik, már pedig érdekeink Assia felé irányulnak. A liberális elemek akadályai a Németországgal való békekötésnek, mert a liberálisok gyűlölik a német kormány szisztemát. Vannak még más akadályok és pedig a hadseregben uralkodó szellem, a cár akarata és a lengyelek magatartása, akik Oroszországgal szemben loyaltási komédiát játszottak. Ennek fogva a reakcionárius part érdekeiben áll, hogy a központi hatalmak által kibocsájtandó és küszöbön álló függetlenné való nyilatkozat által a lengyelek igaz érzelmei napienyre kerüljenek.

Berlin. A Lokalanseigernek jelenti Stockholmól: Az orosz sajtót élénken foglalkoztatja Protopopovnak, a дума aleinökenek az az eljárása, hogy Angliából hazatérő való utjában Stockholmra érintkezésbe lépett a német diplomáciai körökkel.

A Djen közl Rodziánkónak Bullikov képviselőnöz intézett levelét, amelyben közli, hogy az Utro Russzki az ama hírére, amely szerint Protopopov Stockholmban tolkereste Lucius német követet, hogy a különbéke lehetőségéről tárgyaljon vele, — értekezletre hívta össze a dumaképviselőket. Az értekezleten Protopopov a következő kijelentést tette!

— Ocsültjev képviselő társaságában egy stockholmi közös ismerőstünkkel találkoztam egy a német követséghez tartozó urral. A hazigazda és mások jelenlétében a békéről kezdtünk beszélni. A német diplomata kijelentéseiről nem közölhet részleteket, nehogy megbontsa az entente egységét.

A Lokalanseiger azt a megjegyzést fűzi ehhez, hogy illetékes helyen szerzett információja szerint nem a stockholmi német követség tagjáról van szó.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az orosz vezérkar augusztus 21-én kiadott hivatalos jelentése a következő: A nyugati aronvonalon a harcok a Stochod és Cereviszye környéken tovább folynak. E vidéken augusztus 18 és 19-én összesen 16 tisztet és több mint 1300 tőnyi legénységet fogtunk el 1 ágyút és 18 gépfegyvert zsákmányoltunk. A Nadvornától nyugatra eső vidéken előrszeink sikeresen előnyomultak. Kuty irányában megszállottuk Zeraskul faut, valamint Jabloniceát a Cerasmos mellett, továbbá néhány magasztól Kutyól nyugatra.

LEGUJABB.

Ejzel 2 órákor érkezett telefonjelentés.

Lekötötte Romániát a bolgár offenzíva.

Bukarest. A föderalista sajtó a reá jellemző kiméletlenséggel támadja a kormányt és különösen Bratianu miniszterelnököt, mert Románia még mindig nem uzepte meg a háborút a központi hatalmaknak. A konzervatív part sajtója nagy kiméletet tanúsít a kormány iránt, melynek politikáját egészben ugyan nem helyesli, de amely értett nozzá, hogy hogyan lehet a veszedelemes zátonyt elkerülni. A Steagul megelegedéssel állapítja meg, hogy a háború atmoszféra elűnt.

A lap Sarrail tábornok offenzívájáról a következőket írja:

Ugy látszik Sarrail tábornok vállalkozásának inkább csak politikai jellege volt. Északon a román részek megmozdulásnak kellett volna lennie ezen offenzíva következményének. Hogy a megmozdulás nem következett be, az az ezzel szemben megindult bolgár offenzívának köszönhető, mely a balkáni helyzet teljes feltérnyelését eredményezheti. Abban a pillanatban, amint Sarrail elvezette egy északra jövő támogatás reményét, az a választása marad meg, hogy vagy kiüríti Szalonikit, vagy súlyos elleneséges erők táma-

dását elviseli. Csakis ezzel magyarázhatók meg a Bukovinában tett erőfeszítések, melyekkel a szövetségesek legalább a bolgár haderők kivonását akarták elérni. Szaloniki kiürítésének legalább olyan hatása lesz, mint Gallipoli kiürítésének volt. A szövetségesek kormánya Bukarestben csak akkor erhetnének el eredményt, ha az általános helyzet a központi hatalmakra nézve kedvezőtlen volna. Ez azonban a jelenlegi körülmények között nem torog fenn és Romania kénytelen elhalasztani a döntést. Ugy látszik, a balkáni helyzet bonyodalmak nélkül fog tisztázódni.

Basel. Szalonikiból jelentik, hogy a bolgárok a lakosság támogatásával Epirus felé, Nyomaikra elö.

Luganó. A Corriere de la Sera szerint Szalonikiben az a hír terjedt el, hogy Heristóduin görög tábornok, a mozgósított összes macedóniai hadköteléseket felszólította, hogy lépjenek be az általa alakítandó hárseregbe, amely a végletekig menő harcot kezd a bolgárok ellen, tekintet nélkül az athéni ellenkező értelmű parancsokra.

toznak végződni. A béke feltételeiről, mintán az függő kérdés, szó nem eshet most, hanem majd csak akkor, mintán a békét megkötötték. Igen nagy hiba volna, a kárttyakat most az osztakra tenni.

Reggel negyed négy órákor Rakovszky István a cenzura miatt intézett interpellációt az igazságügyminiszterhez.

Miután a lapokhoz intézett több bizalmas rendeletet felolvastott, 1916. május elsején a következő bizalmas értesítést kapták az országok:

„A sajtóbizottság tisztelettel értesíti a szerkesztőket, hogy a hadügyi bizottság a következő sajtóhíreket adta ki: O felségének a lengyel hódló táviratra adott válasza nem közölhető. Azt kérdés az igazságügyminiszter urtól, miessoda büntetést követelt el o felsége ezzel a távirattal, miessoda sajtóvétéséget követelt el, miessoda jogalapon merészkedik a sajtócenzura o felsége táviratát cenzura alá venni.

A király személye szent és sérthetetlen mindenkéi előtt, a miniszter ur előtt és a cenzura előtt is.

Balogh Jenő igazságügyminiszter: Ofel sége kívánta, hát azért ment ki az a sajtóhíre.

Rakovszky István az ország színe előtt követelt, hogy a miniszternek ez a köbeszólása a naplóba véteessék bele. Nagyon érdekes meg, hogy hogyan vedi a magyar cenzura az osztrák kormányzatot az osztrák cenzurának a magyar kormánnyal szemben való viselkedésével. Az osztrák lapoknak tilos volt közölni Andrássy berlini utazásának és a magyar politikusok o felségénél való audienciájának hírét. Mikor egy bécsi szerkesztő megkereste a cenzurát, hogy ennek mi az oka, a cenzor egyszerűen azt mondta, hogy nem tudat-

ják, hogy mi kellemes, vagy kellemetlen Tiszta István grótnak.

Balogh Jenő igazságügyminiszter mindennek előtt kijelenti, hogy az osztrák cenzura kezelésével nem kíván foglalkozni. A sajtó képviselőinek meghallgatásával a cenzura további kezelése dolgában változtatásokat eszközöl. Megbizta Vadász államtitkárt, hogy a sajtó képviselőinek meghallgatásával a feltüntet panaszokat gyorsan orvosolja és esetlére még aznap intézkedjek a panaszok ügyében. Azonkival a hét bizonyos napjain a sajtó felvilágosításokat fog kapni, katonai, politikai, közéletmezési és egyéb kérdéseiben. Azt hiszi, hogy meglesz a mód, hogy a kitégásokat állapotokat szanálják.

— Nagyon kérem a t. Ház minden tagját és az ország minden polgárát, hogy bármely visszaélést, a mi törvénybe, vagy rendeletbe ütközik, meőttassanak tudomásomra hozni. Bizonyíthatom mindazokat az érdekelteket, a kikre a dolog vonatkozik, hogy legnagyobb lelkiismeretességgel fogom ezt az ügyet megvizsgálni és elintézni.

MULATSÁGOK.

(=) Jótékonycélu kabaré. Szombaton este Lippán egy minden tekintetben kitűnően sikerült kabarét rendeztek Zelenszki Róbertné grótnő védőkésége alatt a máriaradnai és lippai előkeik közönség urleányai. A kabarén szép és nagyszámú közönség jelent meg — soráiban ott volt a védőkőnő is, — mely mindvégig kitűnően mulajott a pompásan összeállított műsor minden egyes számán. A kabaré szép jóvedelmét a lippai rokkantak és a népiroda előjaira fordították. Az estélyen a következő felülizetések folytak be:

Gróf Zelenszki Róbertné 74 korona, Bódi Bódog 10 korona, Salacz Gyula 4 korona, Bolyos Alajos 4 korona, Mártonffy Emil 4 korona 60 fillér, Ormai Kálmán 14 korona, Krenner Zoltán 14 korona, Döcséné 20 korona, Schweigert Gaborné 8 korona, Mairovics Adólf dr. 20 korona, Antonovics Szilárd 10 korona, Schill József v. főjegyző Arad 10 korona, Galeji József 4 korona, Hauer Nándor Arad 10 korona, Neumann Antanő Késegyháza 14 korona, Vahanyi Frigyes 8 korona, Kemény Ferenc 2 korona, Praxal Ede Temesvárdkut 8 korona, Podák M. és társa 11 korona, új. Huni István Lippafűred 8 korona, Dragovics József 16 korona, Grósz József 40 korona, N. N. 1 korona, Pops Miklós 4 korona, Molnár Gyula 4 korona, Kreisz Sándor 11 korona, N. N. 1 korona, Schaller József Bpest 5 korona, Antonovics Gyula 4 korona, Sajó György 10 korona, Wingeros Miklós 2 korona, Klepp Miklós 4 korona, Ujtassuth kath. ptebános 4 korona, Sonnenklar Vilmos 4 korona, Paulin János Ujlau 6 korona, Mairovics Emil 10 korona, Rónai Frigyes Bpest 1 korona, Wingeros Miklóné 10 korona, új. Mindi Józsefné 20 korona, Weszely Béla 6 korona, Schwarz Sandorné 4 korona, Singer Lajos 1 korona, Bingor Ferenc Zádornak 5 korona, Ehrenwald Vilmos 4 korona, Hemmen Matyás 4 korona, Cserep Gyula Sisorón 4 korona, Zentler Lajos 4 korona, Euch János 1 korona, Összesen 420-60 fillér.

Feltartóztatjuk

az orosz támadást.

(Tisza István gróf a „lucki” epizodról.)

— A király betűtött sürgönye. — A cenzura hibáinak megjavítása.)

AZ ARADI KOZLONY TELEFONSZÁMAI.

A képviselőház hajnali üléséről az Aradi Közlöny, mint az összes ióvarosi lapok reggeli kiadásán, csak Tisza István grótnak Karolyi Minály gróf interpellációjára adott választás közölnhette.

A miniszterelnök többek között így szólt:

A képviselő ur ama megjegyzésére, hogy a löndparancsok ismeretes parancsa olasz terület elindításáról szó, megjegyzem, hogy Frigyes főnagyc hadparancsát nem lehet másként értelmezni, mintnogy a határkiigazítási terület megszerzésére vonatkozott. Amennyiben a napparancs szövegének ellenkező értelme volna, kijelentem, hogy ezt a szöveget szerencsésnek nem mondhatom. A bolgár szerző és megkötésel noszas tárgyalások előzték meg, amelyeket a monarchiának és Nemtorazagnak Basiában lévő követel vezettek. Lőre jött egy katonai konvenció Pessében, a német felhajtásán és megölettet egy diplomáciai szerződés, amelyet illetéses diplomáciai képviselők írtak alá.

— Még a lucki epizodról akarok nyilatkozni. Az epizod szóban ninosa az illető esemény nordetjének letagadása, sem a nagy verálidosat enikus közönnnyel való fogadása. Epizodnak neveztem, mert remélttem, hogy a hatoru somára nem lesz döntő hatással és ebben, hals letennek, nem is csatlódtam. Nem nagy területi veszteségek u.aa sikerült roanunkat helyreállítani és az oroszok tam. d. sajtópegallítani. Teljes bizalommal lehetünk, hogy harcok az orosz támadások visszaverésére.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadónvtal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 151

Mezőhegyesen a német ujságírókkal.

— Az Aradi Közlöny kiküldött tudósítójától. —

Ma reggel fél nyolc órakor indultak el a német ujságírók az Acsev. vonatán Mezőhegyesre. Az ujságírók a vonat két elsőosztályú Pullmann kocsiját foglalták el. Kisérőjük volt Pogány Mihály a „Temesvári Hírlap”, Kraushaar Károly, a „Der Landbote” szerkesztője és Pollák Simon az Idegenforgalmi iroda vezetője.

Kupéról-kupéra járva egy kis körinterjút rendestem a német kollegák között, akik mind a legnagyobb barátsággal és örömmel fogadták. Legnagyobb részük a folyosó nyitott ablakai mellett állt és a tájat nézte. A meleg napsütéses nyári reggelen az altöld színes virágokat ringató mezői szépek voltak és gyakran felhangzott a „praechtvol” és „wunderschön”. Az egyik kupában kabátba burkolózva egy pápaszemes idősabb ur ú. V. Neumann (Berlin.) a Lokalanzeiger szerkesztője. Bemutakozom és megmondom, hogy elkísérem Mezőhegyesig. Az kevés — válaszolja rendkívül barátságosan. — Miért nem jön tovább velünk. Beszélgetni kezdünk. Magyarországból az eddig látoitak mind tetzesnek neki. A fővárosi lapokat mind ismeri és nagy szakértelemmel kritizálja, ellenben a vidéki magyar sajtót nem ismeri. Magyarország és Németország háboru utáni viszonyáról beszélgetünk. A gazdasági kapcsolatokról még korainak tartja nyilatkozni. Annál melegebbnek reméli a kulturális kapcsolatot Magyarország és Németország között. Itt egy kis szójátékot és használ. „Ha Németország felé Ausztria a feje a monaróniának, Magyarországnak est a fejét át kell ugrani.” Egyébként felel be a beszélgetést, a háboru után Magyarországnak kell keresni a kulturális összeköttetést Németországgal.

Hosszasabban beszélgetek még a „Vossische Zeitung” szerkesztőjével, Knatz (Karl Ernst-vel.)

— Szerkesztő urnak is van valószínűleg tudomása róla — kérdem — hogy Németországban szinte különös hírek vannak elterjedve arról, hogy mi nálunk magyarosítják a németeket.

— Igen, válaszolta, de ezek csak felületes pletykák lehetnek. A Magyarországon lakó németek tulajdonképen már régen elszakadtak Németországtól és így ezeknek magyarosítása, legfeljebb Magyarország erősségét növeli. Az erős Magyarország kérdése belpolitikai szempontból lehet helyes, de nekünk Németországnak a mai szövetségben nem egy erős Magyarországra, hanem egy erős Ausztria-Magyarországra van szükségünk. E háboru mindenesetre közelebb hozta Magyarországot Németországhoz. Ha na Magyarországnak eddig nem sikerült magát csak Ausztrián keresztül mutatni, mi németek keresni fogjuk az alkalmat, hogy ezt az országot megismeressük. Mostani utazásunk is már a kezdete annak a megismerésnek.

Az érdekes társalgást nem folytathattuk tovább. A vonat megállott. Mezőhegyesre értünk.

— Aussteigen, aussteigen! Wir sind schon in Mezőhegyes — hallik munda! felé.

Mezőhegyesen rendkívül kedves és meleg fogadtatásban volt részünk. Az állomáson varakozott már Dörmann Felix huszárvezetés, meneszparancsnok, aki a legnagyobb udvariassággal kalauzolt egész délelőtt. Kellemesen lepte meg a német ujságírókat, hogy a Mezőhegyes melletti németajku község, Németpereg egy kis deputációt küldött ki tisztel-

gesre. Biber Béla, a község plébánosa, rövid, de meleg hangú német beszédben üdvözölte a vendégeket, amire ezek hangos háromszoros „hoch” kiáltással feleltek.

A köszönés bemutatkozás után kegyelmesen elcsúszkásunk a már rang varakozó kocsikban.

A mentelep felé hajlatva az utamenti mezőkön pompás tenerez és órók legeltek. Mellettem ülő társam szinte lelkesedve dicsérte: Milyen szépek. „Magyar sajtó” jegyezte meg telém forrva keveskedősen, törti magyarsággal. A bakon ülő, kintent baljuzu díszruhás kocsis jóakarattal nagyta helyben ezt a megjegyzésem. Ez bizony magyar sajtó, ilyen szarvai csak a mi okrainknak vannak, mondta.

Délelőt fel tiszta denig tartott a mentelep látogatása. Jankovics Lorinc jóságkormányzó javaslatában kocsis Pal felvigyázo segédkezett Dörmann ezredesnek a bőséges és alapos magyarázásban, bemutatásban.

A mintaszérien berendezett istálló, a hatalmas, nagyszerűen láptált tenerek és órók, a vendégek legőszintebb csodálatát váltották ki. Az egyik ilyen istállóban kedves jelenet játszódott le. Egy fiatal pár hónapos borju teküdt a jászol előtt.

Dr. R. W. Drechler (Wirtschaft Zeitung) feltette a monokliját, legugolt a száimára, a borju mellé és simogatni kezdte. Az egyik béres, egy ideig mosolyogva nézte a kis borjuval játszó pepita ruhás idegent, azután felém fordult és halkán kérdezte: „hogyan van az, hogy így ugrándozik, oszt megese esik ki a szeméből az a kis füvedgarab.”

A loistálló sorra követték egymást a vendégek nem győztek eléggé csodálkozásuknak kifejezést adni. A futató nagy körben mutatták be egymás után a szebbnél-szebb lovakat. Wyneken kónigsbergi restó skizzelni kezdte őket. Egy pár jól sikerült skizzet készített is róluk.

A mentelep legelőjére mentünk. Két nemzeti ruhába öltözött legény vigyázott a lovakra. Kék uo.mány volt rajtuk, szárnyas bő ingujakkal és piros mellény ptykéekkel. „Ah ein Csikos” mondogatták a vendégeket. Vegre egy igazi csikos és nagy érdeklődéssel nézték a lován mozogtatlanul ülő legényt. Az ezredes megparancsolta, hogy lovagolja körül a mezőt. Vad galoppban futott végig — egy kör — és tényleg nem sajnálta meg régi hírnevét, pompaszerűen ulti meg a lovat. Mikor visszaerkezett, hangos tapsokkal fogadták.

Déli egy órakor befejeztük a mentelep látogatását. A kázinó nagyertermében terítették fel ebédre egy hatalmas asztalt. Az asztalon Dörmann Felix ezredes ül, körülötte Branca, Berlin (Norddeutsche Allgemeine Zeitung), Baumeister, Knauffeld (Bergische Märkische Zeitung), Dietrich Freiburg i. Br. (Freiburger Zeitung), Brandt Berlin (Wirtschafts-Zeitung), Bahr dr. Berlin (Verschiedene B.äter), Wort dr. (Magdeburg), Wisse (Berlin), Heilmann Bremen (Wegeser Zeitung), Hussong Berlin (Tägliche Rundschau), Knatz Karl Ernst Berlin (Vossische Zeitung), Wyneken (Königsberg) Lauer Braunschweig (Neueste Nachrichten), Marquardt dr. Berlin (Schwabische Merkur), Meißner München (Augsburger Abendzeitung), Mielke Halensee (Reichsbote), Müller Münster (Steghitz), Neumann (Lokal-Anzeiger), Nordhauser Berlin (Deutsche Tageszeitung), Ripke Halensee (Der Panther, Dahlem,

és Rheinisch Westfälische Zeitung), Sonnenschein dr. (Kölnische Volkszeitung), Professor Schurey Berlin (Das Land usw.), Schroeter Berlin (Kreuz Zeitung), Pattenborn (Der Gesellige), Tugenhatt dr. (Breslauer General-Anzeiger), Fri. Weinand (Essener Volkszeitung), Professor Wolf (Dresdener Neueste Nachrichten) és a kísérők.

Az ebéd pompás volt. A mellettem ülő „Tägliche Rundschau” szerkesztője tréfásan megjegyezte, hogy Magyarországon valósággal agyontraktálták őket. Előd közben Dörmann ezredes és Biber Béla plébános mondtak felkösöntőt a vendégekre és Németországra. Mindkettőt hangos és leikes „hoch” kiáltással fogadták.

A német hírlapírók ezután egy köszönő táviratot küldtek a földművelésügyi miniszternek, akinek a vendégei voltak Mezőhegyesen.

Két órakor beszélésre esongtetek. A nagyszámú közönség hangos „hoch Deutschland” kiáltására kendő lobogtatással feleltek a vendégek, akik Szegedre utaztak, hogy folytassák tanulmány-utjukat. (a. l.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Szalay-féle zeneintézetben (Szabadság-ter 7. ll. em.) a beiratkozás szeptember hó 1., 2., 3. és 4-én történik. Novemből felvétel egész éven át.

* Szerelem a vad nyugaton. (Sláger az Uranában.) Egy nagy koncepciójú és minden ízében elszorangu képet mutat be ma a színpad, amely az őszi szezon megnyitása óta ucsurítás következetességgel váltja be a műsorok dolgában tett ígését. Dramában és portképekben is mindég a legfőkélezesebbet nozza ki és módot nyújt arra, hogy a közönség már most a jövő nagy évad művészi eseményeit megismerhesse. — Számozott helyek az Uranában. Arra való tekintettel, hogy a színpad szeptember 1-én kezdődő évadjában csupa olyan attrakciót mutat be, melyekért a szokásos közönségi mesze tumuladó összegeket azezt: a mondott napon mindennemű kedvezményt beszüntetni kénytelen. Ennek ellenében szeptember 1-től kezdve a 9 órai előadás a közönség kényelmét számozott helyek fogják szolgálni, amelyekre vonatkozó jegyeket a pénztár naponta 6 órától kezdve árul. A csoportjegyek továbbra is kaphatók a pénztárnál.

* A westendel rejtély — Psylanderrel. (Az Apollo bűnügyi regénye.) Akár a premier napján, a mai reprizen is uolsó helyig megtelt az Apollo-színház nézőtere. A Nordisk-filmgyár nagyszabásu bűnügyi drámája: A westendel rejtély ma is nagy tömegeket vonzott az Apolloba, amelynek pénztárai jóval az előadás előtt kiadták az összes jegyeket. A lebilincselő történet azokat is fogva tartotta, akik már látták a képet, különösen pedig azokra volt nagy hatással, akik elmulasztották megnézni a premiéren. Psylander tökéletes játéka ma is élvezetet nyújtott. A bűnügyi drámán kívül több kisebb képet mutatott be az Apollo-színház. Ezek közül ki kell emelni egy rendkívül ötletes vigjátékot (Ha a férjek pácban vannak), amely nagy derűtséget keltett. Még pénteken mutatja be az Apollo est a pompás műsort a szombaton a Mozicprinces nagyszerű Nordisk-udanság bemutatására kerül a sor.

Mese a kémről.

(Egy budapesti zsebtolvaj hazugságai Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szokatlanul érdekes bűnügy foglalkoztatja az utóbbi napokban az aradi rendőrséget. Ez a bűnügy is azt igazolja, hogy a háború a legsajátágosabb típusokat produkálja. Vannak, akik a háborút kapzsi módon haszonszerzésre igyekeznek felhasználni és találkoznak olyan egyénekkel, akik a háború segítségével szeretnének megszabadulni különböző bottásáikért kiszabott büntetésüktől. Ilyen alak adott most munkát az aradi rendőrségnek.

Néhány nappal ezelőtt felment a főkapitányságra egy jól öltözött idegen ember, aki a következő különös eseményt mondta el:

— K. J. aradi iparos vagyok és engedjék meg, hogy teltve a rendőrség figyelmét egy Aradon tartózkodó idegen emberre, aki ugylátszik, gonoszszágon tör a fejét. Néhány orával ezelőtt az Újaradon vezető Károlyi-híd környékén jártam; csodálkozva tapasztaltam, hogy egy elegánsan öltözött civil a hid lábánál rajzokat készít. Lerajzolta a hidat és környékét, aztán felém közeledett és előbb románul, majd németül és végül magyarul szólított meg. Mivel mondtam neki, hogy aradi ember vagyok, felvilágosítást kért tőlem, hogy Aradon és a környékén hány főből álló katonaság tartózkodhatik most? Azután szidni kezdte előttem a háború okozóit. Azt hittem, hogy ez rosszban tör a fejét. Azután elváltunk, de én óvatosan utánna mentem és megnéztem, hogy hova megy. Egyik előkelő aradi szállodába tartott és valószínűleg jelenleg is ott tartózkodik.

A beszéd alapján a detektívek maguk mellé vették a feljelentőt és kimentek vele abba a szállodába, amelyet megnevezett. Az általa megadott személyleírás alapján egy valószínűleg ruházata urát elő is állítottak a ren-

dőrségre és szembesítették a védáskodóval. A megvádolt férfi okmányokkal tudta igazolni, hogy Aradmegye egyik nagy községébe való, ahol egy jelentékeny forgalmú részvénytársaságnak az igazgatója. Azt is igazolta, hogy üzleti ügyekben jár Aradon és a jelzett időben látása me nézett a Károlyi hídnak.

Most már nyilvánvaló volt, hogy a panaszos félre akarta vezetni a rendőrséget és ezért a bevádolt urat boccánatkérések között szabadon engedték. A főkapitányságon most már a feljelentő személye iránt kezdtek érdeklődni és megállapították a következőket: Az illető budapesti notórius zsebtolvaj, akit legutóbb 6 hónapi börtönre ítéltek. Hosszas faggatás után bevallotta, hogy az egész feljelentés nem egyéb ugynevezett trakknál.

— Kérem szépen — mondta az illető — én valahol azt olvastam, hogy a nem nagy büntetéssel sújtott egyének büntetését kegyelemből elengedik, ha a hazának valami szolgálatot teljesítenek. Engem a budapesti törvényszék 6 hónapi börtönre ítél és elhatároztam, hogy valami hazatias szolgálatot végzek, amelynek ellenében talán elengedik a büntetésemet. Ezzel az úrral, aki az előbb itt járt, egy szállodában lakom és őszintén szólva nekem nagyon gyanús volt a viselkedése. Azt gondoltam, hogy kém és rá akartam terelni a rendőrség figyelmét. Mivel azonban adatok nélkül nem tartották volna gyanusnak, tehát kikombináltam a Károlyi híd környékén történt mesét.

A rendőrség hatóság felvezetése címén megindította az eljárást a budapesti „jassz” ellen, aki a hat hónap elengedése helyett valószínűleg újabb büntetésben fog részesülni.

keri, vagy legalább udvar is van, amely a gyermekeknek télen-nyáron játszótérül szolgál, ahol kedvük szerint kibombolják magukat szabad idejükben. A nazizást vezetnéne egy idősebb nőrokon.

A konyára a szülők sajátjukból szállíthatnának minden szükségeset, u. m. szárnyasokat, tojást, jó házi kenyéret és jó, hamisitattatott tejet. Ugyekppen a gyermek egész éven át jól táplálkozik, ami a kórházban lévőkrol nem mindig mondható; továbbá mégis mindig a család kötelekésen marad, nem kerül idegenekhez, ahol egy a bánásmód, valamint a példás nem mindig kitógástan.

Tervem ellen azt lennéne felhoznai, hogy a bevárospan, az iskolák közelében süg akad megtelező, vagyis, kertés, udvarosnak; sebaül Söt annal jobb: hadd gyalogojanak a kis nebulok oda és vissza, jó-rossz-időben esőben, hóban és napsugárban! Megedzik a tesük, a idejük, nem art meg nekik minden szelőscke, mint ezeknek a szegény kis eseményeknek, akiket szülők félve őrianek a szabadban, mivel közelebb az iskolához, hogy mindl kevesebbet járjanak a szabadban.

A lentibbtek természetesen nem képezik a diákprobléma teljes megoldását, koránsem az egész csak egy terv, amelyet szükség szerint kiegészíthetnek azok, akiket illet! Egy nemet közöly szerint: Bessermachen ist leichter, als gutmachen! Tenat: probatum est!

Remélve, hogy ezen soraimmal, ha még oly csekely arányban is, az ügynek hasznára lehettem. Maradiam teljes tisztalettel Moimár Sarolta

Egy hírlapíró és a felesége.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Ismeretes az „Aradi Közlöny” olvasói előtt az a szövényes kémkedési rendszer, amely a skandináv államokat úgy össze-vissza kötötte, mint egy kiterjedt telegráf hálózat. Svéd-, Norvégország, Dánia az angol és orosz kémezek ezreitől nemzsetgett, kik évekkal a háború kitörése előtt már folytatták sötét aknamunkájukat. Megirtak azt is, hogy Harvey angol hírlapíró s feleségét letartóztatták Dániában! Erről az esetről most újabb részleteket jelentetünk.

A Harvey elleni gyanu évekre nyulik vissza; a Kopenhágában internált angol lengeralattjáróval az „E. 13”-mal, illetőleg Layton hadnagy szökésével hozták az ügyet kapcsolatba. A Harvey lakásán tartott házkutatás alkalmával talált s nejtől használt kulcsrészlet a levelezés különösen terneli. S végül Pintzlernek, a rigai kereskedőnek Stockholmban történt letartóztatása látszik Harvey további sorára elhatározó beolgyással lenni.

Az esetről a göteborgi Morgenpost dániái tudósója még a következőket közli: „Egyik idegen natalom a kémkedési ügyeknek gyors befejezését kívánta. Az igazságügyminiszter az ügy összes aktáit megkapta és tudomásul vette, hogy Harvey és neje Dániát teljesen ebben elfogja hagyni. Az utolsó pillanatban azonban Svédországból nagyon fontos és jelentős közlemények érkeztek, melyek a régi gyanút még jobban megerősítették. Bizonyosodott, hogy Harvey felesége, egy Kopenhágában született színésznő, kit eleinte ártatlannak tartottak, egy nagy kiterjedésű kémkedési hálózatot teremtett Svéd- és Norvégországban s két év előtti folytonos utazásain tevékenységével igen sok pénzt szerzett.

A kopenhágai Skála-szinnáz korábbi statisztánója, amint bizonyosodott ugyanaz volt, akit Harvey ez ügybe becsalogatott és közönségsben vele, a nő házának katonai titkait legszégyentelésebb módon elárulta annak a bizonyos idegen hatalomnak. (Angliának!) Harvey asszonyi szülővárosában szünetes körömben ünnepelték, annal kiválóbb, hogy legs kedvéért ny gyalázatos letre vetemedett házaja ellen. Müködésük mögött kezdettől fogva ott állott a sokat emlegetett Assanovics, a stockholmi orosz katonai attasé, akinek később a svéd kormány nyomására vissza kellett menni Pétervárra. Söt bizonyosodott, hogy a hírlapíró Hampennel is összekötésében állottak, aki körülmények három évvel ezelőtt, mint a skandináviai orosz kémközpont vezetője Kopenhágából kiutasított. Nem kis dolgok elárulásáról van itt szó, amint azt az elhisszólok elhittetni szeretnék, ellenkezőleg, ez a dán nő és angol férje összekötésesik által nagyon fontos adatokat szolgáltatnak át a meg nem nevezett, de mindenki által tudott hatalomnak. Dániában minden elképzelhető módon megkísérelték, hogy a dolgok ügyeshitgassak, de az a figyelemre méltó körülmény, hogy sem Harveyt, sem feleségét a magyar börtölgyosok ellenére sem boccsatták szabadon. Bizonyítja, hogy csak a figyelem eltereléséről, de nem egyszerűen az ügyek fölött való könnyelmű elnézéséről van szó. Kihallgatásuk az utóbbi időkben mind gyakoribbabb és hosszantartóbbak lettek.”

A dán lapokban július vége óta teljesen halgatnak az ügyről és a közel jövőre bejelentett miniszteri intézkedés sokkal hosszabb ideig várat magára, semmint gondolták. Nyilvánvaló, hogy a jelzett új, Svédországból ka-

Családi otthonok aradi dákoknak.

(Egy aradi úriú érdekes ötlete.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Az aradi diákok elhelyezésének kérdéséről írott cikkünkre több választ kapunk, amelyek mindenike e nagy horderejű ügy szemléltetésével foglalkozik. Csak néhány nappal ezelőtt írta egyik kiváló magyar publicista, hogy a háború után az a nemzet fogja a rettenő vereszeséget legkíméletesebb kihaverni, amelynek legtöbb gyermeke és — legjobban ellátott gyermeke lesz! Az ellátás kérdése egyszerűen a betegségek elleni preventív intézkedés kérdése is. Az Aradi Közlöny cikkere érkezett válaszok közül itt közöljük egy aradi urnóly levelet, aki a helyzet megjavítására egy igen érdekes ötlettel szolgát. A levél így hangzik:

Igen hevesen szerkesztő ur! Beccas lapjában olvasható volt, hogy Aradon nem lehet diákokat kószta adni, mert családokba, tekintettel a mindinkább növekvő drágaságra be nem fogadják őket, diákotthon, diákasszonya pedig nincs.

Szerintem lehetne a bajon segíteni olyképpen, hogy ki-ki a saját, valamint rokonai és jó ismerőseinek gyermekei számára létesítene kisebb nagyobb diákotthont. Hatala vagy a pusztán lakó oly családnak, akiknek több találatos gyermeke van, bereljen Aradon egy uralakást lehetőleg földesintés návat, amely a z

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amaigamból és a fog asztával azonos porcellánból. =

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpádlya női aranyból, platinaól vagy porcellánból. =

FOG- kővek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogsorok átültetése, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tízéves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipsce, Brüssel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghírneveőbb fogspeciálitáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 10—11. szám.

TANÜGY.

(—) Az új polgári leányiskola megnyitása. Arad új lakói, a Misszionáriusok nevesített iskolánövetség a Földművelésügyi és Kereskedelmi Minisztériummal szemben megfogalmazták a részükre kibérelt lakást a most szorgalmasan dolgozóknak egyrészt olcsóbb bérértékesítésnek, másrészt a vezetésükre bizonyítottan polgári leányiskola megnyitásának munkáját. Mivel az utóbbi minőség már minden növekedés elmaradott, a megnyitás az új lakókat év kezdővel pontosan megtörténik egyelőre az esedékes felállításával. A beiratások szeptember 1., 2. és 4. napján lesznek. Az intézkedés beiratkozó növendékek is felvételük, de az évben a helyszükre miatt csak korlátozott mértékben. Ugyanakkor a tanítás, mint az országban való felvétel feltételei iránt részletes tájékoztatást nyújt a bérbeadóknak.

nizmus. Szép Ernő: A szanta fiatal ember naplója (Novella.) Tabori posta és Figyelő rovatok. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Lónyay-utca 18. Szerkesztőségi órák d. u. 4—6-ig. Előfizetési árak: Egy évre 28 K., fél-évre 14 K., egyes számlára 1 K. 40 fill. Mutatványssámmal kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

* „A Nő” feminista folyóirat augusztusi száma érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Kiemelendő a lapból a nők állásfoglalása a 12 éves családfenntartó gyermekekkel és a női munka védelmére irányuló törekvésekkel szemben. „A Nő” előfizetési ára egész évre 5 K., felétve 2.50 K. mutatószámot készítséggel küld a lap kiadóhivatala Budapest, V., Mária Valéria-utca 12.

A szerkesztésért felel:
Budnyánszky Endre (árvéltében):
Stauder József,

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közzétett hirdetésekért a szerkesztőség nem vállalunk felelősséget)

Repszegen

az állomás közelében 300 kishöld föld, mely legelőnek is alkalmas, egészben vagy részletekben is haszonbérbe adó.

Ajánlatok:
Dr. Czédly
ügyvedi irodájához intézendők
Aradra. 4201

Nyilatkozat.

Talán alig van Aradvarmegyének községe, ahol az elismerés kérdése oly nehéz és akutta vált volna, mint éppen Vihagson. A nagyszámú intelligencia — a hatóságok minden jóindulatú és gondos támogatása mellett is, mert hiszen a hatóságok sem mindenhatóak — tisztára ki van szolgáltatva a gazdaszály önkényének.

Ez igazán nehéz és valóban válságos idők középele lépés a mentéshez két finomlelkű és tenkit gyakorlati érzékű egyén: **Br. Bohus Lajos** nagybirtokos, a saját személyes vezetés alatt lelejtendő vadászaton teríték alá eső vadállományát hetenkint két ízben rendelkezésre bocsátja jutányos áron a megszorult közönségnek, **Takács Lóránd** pedig, mint a **Br. Bohus Lajos** örökösai uradalmának agilis, koralkotró és bámulatosan szerencsés keleti főintézője, már helek óta fáradságtalan buzgósággal és áldoathatósággal mutatja a közönség kezéhez az uradalmi feles termést.

Ugy a méltóságos **Báró** ur, mint **Takács Béláné** Nagysága ez önfeláldozó nemes munkásságukkal valóban elsőrendű hazafias gondolkodásukról tettek bizonyosságot, amidőn az itthon maradt és csakugyan munkáló ur osztály életvezését gondolja tetemesen könnyítettek. — Azért kedves kötelességet teljesítünk, amidőn e két kiváló egyén hazafias és emberbaráti tevékenységét a nyilvánosság elé hoz-

zuk, s itt is e nyilvánosság előtt legőszintébb köszönetünknek, legmélyebben érzett hálánknak kifejezést adni bátorkodunk. — Itthon maradtok, így kell harcolni a háború mögötti részeket!
4507 **Világos hálás intelligenciája.**

Laendler Aladár (aermelő úgy a saját, mint összes tisztviselői és alkalmazottai nevében) fájdalommal tudatja az aradi gózfűrészes érdeműs vezérigazgatójának **Heller Somának** élete 52-ik évében történt elhunytát. Felejtethetlen halottunk hűt tetemét folyó hó 25-én déliótt 11 óraker a Pecs-kai ár. sírkertben helyezik örök nyugalomra. Kegyelettel őrizzük emlékéit! **Arad, 1916. augusztus 24. 4498**

Ozv. Kaufmann Albertné, saját és gyermekei, valamint hozzátartozói nevében mély szomorúsággal tudatja, hogy felejtethetlen drága jó férje a legjobb apa, hűséges testvér, sógor, rokon **Kaufmann Albert** kereskedő, kintolászéki cinök, folyó évi augusztus hó 19-én elköltözött az örök sorából. Drága halottunkat folyó hó 21-én Borossebesben helyezték örök pihenőre. Emlékét örökre szívünkbe zártuk! **Dézna, 1916. augusztus hó. 4503**
Kaufmann Béla (elast Fronton), Kaufmann Hugó (orosz lovságban), Dr. Kaufmann Imre (orosz-Lengyelországban), Kaufmann Antal (orosz lovságban), Kaufmann Dezso (83. gy. e.), Kaufmann Jenő (gyermekai, valamint a nagyszámú rokonság).

A makói diákokon még felvehet elemi és gimnáziumi tanulókat. Felvételi díj 40 K., havi elutasítási díj 60 K. Tájékoztatót küld az igazgató. 4217

ARADI KOZLONY

1916. évi szeptember hó 1-től új elmozdítást nyitunk az Aradi Közlöny-re.

Előfizetési árak:

Helyben:

Egész évre	28 K. — fill.
Fel évre	14 " — "
Negyed évre	7 " — "
Egy nora	2 " 40 "

Vidéken:

Egész évre	32 K. — fill.
Fel évre	16 " — "
Negyed évre	8 " — "
Egy nora	2 " 80 "

Tessék mutatvány számmal lenni.

Új könyvek.

* **A Tarsaság.** A Tarsaság nagy uralkodójáról **II. Vilmos Császár**ról kezdünk beszélni a **7. számú** újszerepél 10db újszerepél **Doulet József** írójával, felelősséget vállaló újabb polgári leányiskola érdekében **A Tarsaság** e hó számát. **A Tarsaság** előfizetési ára egész évre 16 K., fél-évre 10 K., negyed évre 5 K. Mutatványssámmal ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Dunapalota-szálló.

* **A Nyugat szépirodalmi folyóirat** augusztus 16-i száma a következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: **Társasági Józsi Jenő:** 'Viszontlatásra Drága (Regény II.) **Térey Sándor:** Magános ember (Vers) **Kabos Éde:** A zöld szem (Novella.) **Ambrus Zoltán:** Haborus jegyzetek. **Szász Zoltán:** Tur-

